

MUHANDISLIK & IQTISODIYOT

*ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal*

2025
MAY

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

РЭУ.РФ
Российский экономический университет
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik & iqtisodiyot

*ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal*

*Elektron nashr,
690 sahifa, may, 2025-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

TAHRIR HAY'ATI:

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

muhandislik & iqtisodiyot

*ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal*

05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
05.01.07 – Matematik modelashtirish
05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti

08.00.01 - Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 - Makroiqtisodiyot
08.00.03 - Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 - Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 - Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 - Ekonometrika va statistika
08.00.07 - Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 - Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 - Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 - Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 - Marketing
08.00.12 - Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 - Menejment
08.00.14 - Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 - Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 - Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 - Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan
"Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan
milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha
"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

M u a s s i s: "Tadbirkor va ishbiarmon" MChJ

H a m k o r l a r i m i z:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

Mahalliy budjetlar daromadlarini oshirish imkonoyatlari	12
Soatova Nodira Boboxanovna	
Bank aksiyalarining bozor bahosini shakllantiruvchi omillar va baholash metodologiyasi	18
Raxmatov Azizjon Jaloliddinovich, Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li	
Namangan viloyatida kichik biznes subyektlarini yanada rivojlantirish va ular samaradorligini oshirish.....	23
Jalolova Muazzamxon Akbarjonovna	
Kichik biznesni tijorat banklari tomonidan moliyalashtirishning o'ziga xos jihatlari	31
Nematulloyev Suxrob Sobirovich	
Qayta tiklanadigan vodorod narxlarini strategiyasini o'rganish: xarajat noaniqliklarini bartaraf etish	35
Nuraliyeva Komila Sanakulovna	
Prospects for improving the efficiency of deposit operations in commercial banks	42
Olimov Abror Axadjon o'g'li	
Bank tizimida moliyaviy innovatsiyalar va raqamli texnologiyalar mohiyati va ahamiyati.....	51
Xodjimamedov Akmal Ashurovich, Umedov Abdullo Umedovich	
Elektron tijoratnini rivojlantirishni boshqarish samaradorligini baholash natijalari tahlili.....	57
Madieva Zuxra Iskandarbekovna	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sohasida xotin-qizlar barqaror ish bilan bandligini oshirishning ilmiy-nazariy asoslari.....	63
Xoliyorova Shoxista Qahramon qizi	
Qurilish materiallari sanoati korxonalarida raqamli texnologiyalarni joriy etishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari.....	70
Qodirov Sardorbek Isroiljon o'g'li	
The role of sports marketing in training leadership personnel in the sports management system.....	75
B.Y.Hamraev	
Sanoat korxonalarida quyosh energiyasidan foydalanish orqali iqtisodiy samaradorlikni oshirish yo'llari	79
Qalandarova Gulshoda Nazirjon qizi	
Ishlab chiqarish infratuzilmasini rivojlantirishni davlat tomonidan tartibga solish konsepsiyasi	85
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich	
Роль центрального банка в контроле инфляции: политика инфляционного таргетирования	95
Камилова Наргиза Абдукахоровна, Пиримкулов Фирдавс Шухратович	
Ko'pkari ot sporti o'yini chavandozlari sport kiyimini ishlab chiqish uchun tavsiya etilayotgan matolarning xususiyatlari tahlili.....	102
Musayeva Lobar Sayfullayevna, Po'latova Saboxat Usmanovna	
Оценка технико-экономических показателей автономной фотоэлектрической установки с устройством очистки от снега.....	107
Юлдошев Исроил Абриевич, Рустамова Шахноза Шухрат кизи, Ботилов Бозорбек Мусурмон угли, Жураев Обид Шавкатович, Атоева Мохинур Амриллаевна	
Some considerations about the specific features of advertising texts	116
Mustaqimova Kunduz Sobirovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida bank xizmatlari amaliyoti tahlili.....	121
Tangriev Izzat Raxmatullaevich	

Fransuzcha va o'zbekcha terminlar vektori asosidagi semantik o'xshashlik.....	125
Jo'rayeva Malohat Muhammadovna, Abduaxadova Zilola Jamoliddinovna	
Sayyohlik tilining raqamli tadqiqi: fransuz va o'zbek terminlarining multimodal vektor va vizual xaritalanishi.....	131
Abduaxadova Zilola Djamoliddinovna	
Обеспечение финансовой устойчивости предприятий: проблемы и решения	136
Аллаберганов Зокир Гойилович	
Qurilish korxonalarini boshqarishning tashkiliy mexanizmlarini shakllantirishdagi muammolar	142
Alijonov Jamshid Alijon o'g'li	
Innovatsion startaplarni moliyalashtirishda venchur kapitali	149
Bozorova Ozoda Raximovna	
Pul-kredit siyosati orqali iqtisodiyotni tartibga solish	154
Berdiyev Akram O'ktamovich	
Yashil buxgalteriya hisobi va ekologik masalalarga oid xalqaro talablar va yondashuvlar	163
Eshquvvatova Muxlisa Avaz qizi	
Sug'urta tashkilotlari moliyaviy hisobotlari auditida muhimlik va risk darajasini aniqlash uslubiyotini takomillashtirish	169
Abduraimova Maftunaxon Axmatovna	
Chizmageometriya fanida gamifikatsiya va didaktik o'yinlarning samaradorligi.....	174
Yo'ldashev Solmonjon Iqboljon o'g'li	
Tijorat banklarining nodepozit moliyaviy resurslarini optimallashtirish	179
Tangirkulov Bekzod Boxadirovich	
Теоретические аспекты, причины и специфика безработицы (на примере Республики Узбекистан)	186
С.Э. Холмуратов	
Xalqaro oziq-ovqat bozorida raqobat sharoitida meva-sabzavotchilik tarmog'ini rivojlantirishga oid xorij tajribalari	191
Mengnorov Almardon Abdirahmonovich	
O'zbekistonning butunjahon savdo tashkilotiga a'zo bo'lish jarayonlari va uning soliq tizimiga ta'siri	202
Qurbonov Muxiddin Abdullaevich	
Qoraqalpog'istonda mehmonxona xo'jaligining hozirgi holati tahlili	207
Xalimova Fayoza Nafasovna	
Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellektning bugungi kundagi ahamiyati.....	212
Norboyeva Mahliyo Rustamovna, Komiljon Baxromov Muzaffar o'g'li	
Method of drying melon using solar radiation and a household solar-infrared dryer.....	216
Khakimova Sabina Shamsiddin qizi, Qodirov Jobir Ro'zimamatovich, Mirzayev Shavkat Mustaqimovich, Yangiboyev Fayoz G'aybullay o'g'li	
Qishloq xo'jaligi tarmog'ini moliyalashtirish istiqbollari	227
Ishniyazov Baxrom Normamatovich	
Влияние розничного кредитования на потребительский спрос	231
Базарова Нигора Равшановна	
Влияние розничного кредитования на потребительский спрос	231
Базарова Нигора Равшановна	
Прямые иностранные инвестиции как основной фактор повышения конкурентоспособности экономики стран	238
Наврузов Икрам Абдуллаевич	
Qishloq xo'jaligini moliyalashtirish tizimini takomillashtirish	243
Ishniyazov Baxrom Normamatovich	
Tayyor mahsulotlar hisobi bo'yicha xorij tajribasi va ulardan respublikamizda foydalanish imkoniyatlari.....	248

Xotamov Alisher Xotamjon o'g'li, Sayfullayev Mexroj Sayfullayevich	
Sanoat korxonalarida asosiy vositalar qadrsizlanishi va eskirishini hisobga olishni optimallashtirish.....	255
Kurbonova Shaxrinov Avazxonovna	
Korxonalarda ishlab chiqarish xarajatlarini auditorlik tekshiruvdan o'tkazish	262
Tulovov Erkinjon To'liqin o'g'li, Shanasirova Nodira Abdullayevna	
Digital transformation in public sector: advantages and challenges of the integration.....	266
Abdurakhmanova Sevinch	
Стратегическое планирование и предсказание результатов деятельности организации.....	271
Алимов Бехзоджон Наврузжонович	
Влияние привлечения инвестиций в национальную экономику на повышение конкурентоспособности предприятий.....	277
Каримова Дилафруз Садирдин кизи	
Nomoddiy aktivlar auditida sun'iy intellektdan foydalanish imkoniyatlari	283
Rozmatova Umida Yuldashevna	
To'g'ridan-to'g'ri sug'urtalash operatsiyalari bo'yicha sug'urta zaxiralarini shakllantirishni xalqaro standartlar asosida tashkil etish.....	290
X.A.Raximov	
"Sog'liqni saqlash sohasida davlat-xususiy sheriklik loyihalarini moliyalashtirishning innovation mexanizmlari va normativ asoslari"	294
Karabaev Sanjar Abdusamatovich	
Tibbiyot muassasalarida iqtisodiy barqarorlikning dinamik tahlili.....	302
Elmurodov G'ayratjon Abdumurodovich	
Korxona faoliyatini optimallashtirishdagi iqtisodiy tahlilning roli va ahamiyati.....	308
Sattorov Mirjahon	
Роль контекстного маркетинга в условиях ограниченной аудитории и дефицита ресурсов.....	313
Дебердиев Анвар	
O'zbekistonda korxonalarning iqtisodiy barqarorligini raqamli texnologiyalar yordamida oshirish	319
Iminova Nargizaxon Akramovna, Mo'ydinov Ma'murjon Mansurjon o'g'li	
Jahon amaliyotida eksport moliyalashtirishi: uning shakllari, afzalliklari va kamchiliklari	328
Xudonazarov Sherzod Ismoilovich	
Ramli transformatsiya va korxonaning barqarorligi	333
Soibov Nozimbek Faxridin o'g'li	
Raqamli texnologiyalar yordamida kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish.....	342
Ernaqulov Sunnatillo Nurali o'g'li	
Роль цифровой эпохи в банковской сфере	346
Максудова Шахзода	
Yashil iqtisodiyotda innovatsiyalar va ekologik barqarorlik.....	350
Sultonov Omon Juma o'g'li	
Iqtisodiy modernizatsiya va uning davlat rivojlanishiga ta'siri	355
Zuvaydullaev Nematullo Oybek o'g'li	
Международный опыт: применение корпоративного менеджмента в государственном управлении развитых стран.....	360
Махмудова Севара Улугбековна	
Carbon markets and agribusiness: assessing the role of emissions trading in promoting sustainable agricultural practices.....	366
Mubina Toirova	
Standartlashtirishda nanotexnologiyalarning o'rni va ahamiyati	371
Ahmedova Sitara Asqar qizi	

Sut mahsulotlarini saqlash jarayonini boshqarish tizimining barqarorlik masalasi.....	376
Sabirov Ulugbek Kuchkarovich, Oqilov Azizbek Kozimjon o'g'li	
Kredit risklarini boshqarishda zamonaviy texnologiyalarning o'rni.....	392
Hamroyev Sherzod Axtamovich	
Alyuminiy ion energiya saqlaydigan qurilmalarning afzalliklari	399
Bafojev Abduhamid Hoshim o'g'li	
Buxgalteriya axborotining investisiya qarorlarga ta'siri.....	403
Rahmatova Shahnoza Shukurovna	
Комплексный подход к оценке и обеспечению финансовой безопасности текстильных предприятий.....	408
Турсунов Бобир Ортикмирзаевич	
Markaziy osiyo mamlakatlarida nodavlat notijorat tashkilotlarini moliyalashtirish: O'zbekiston tajribasi bilan solishtirma tahlil.....	416
Aliyev Arslon Salom o'g'li	
Temir yo'l transportini rivojlantirishda xorijiy olimlarning ilmiy yondashuvlarI	422
Nasrullayev Nurbek Baxtiyarovich	
IoT (Internet of Things) texnologiyalari va ularning ishlab chiqarish jarayonlarida qo'llanilishi	428
Karabayev Ibragim Turdiyevich, Mamatqulov Toyir Chorshanbiyevich, Yoqubov Bobur Mamasobir o'g'li	
Improvement of preparation of accounting policies in joint-stock companies	433
Ovlayev Suhrob Temur o'g'li, Yo'Ichiyev Oybek Ulug'bek o'g'li, Normo'minova Dilorom Umar qizi, Avlayeva Oybachin Olim qizi	
Korxonalar raqobatbardoshligini oshirishda innovatsion marketing strategiyalaridan foydalanish.....	437
Samadov Askarjon Nishonovich	
Bir qatlamli elastik asosda joylashgan to'sinning seysmik kuchlar ta'siridagi tebranishining v.z. vlasov usuli asosida analitik tadqiqi	444
Kamola Xaydarova	
Applications of hyperbolic geometry in physics and biology	449
Khaknazarova Khurshidabonu Kenjaevna, Otakulova Rukhshona Akram kizi	
Korxonalarni qayta tashkil etishda moliyaviy hisobot tuzish bo'yicha xalqaro tajriba, uni o'zbekistonda qo'llash imkoniyatlari.....	456
Davletov Ikram Raximberganovich	
Qoraqalpog'iston respublikasida turizm rivojini ta'minlovchi iqtisodiy va tashkiliy choralarni mukammallashtirish.....	462
Tleumuratov Baxadir Genjemuratovich	
Milliy iqtisodiyotda fond bozorini rivojlantirish istiqbollari	468
Sultonov Sherali Nuraliyevich	
Дифракция и отражение упругих поперечных волн в изотропной среде с жёсткой границей	476
Салиев А.А., Кеунимжаев М.К.	
Tijorat banklarida investitsiya loyihalari samaradorligi va amaliy holati tahlili	481
Axmedov Shoymurod Azamat o'g'li	
Aralash tolalardan tayyorlangan iplarning mustahkamlik xususiyatlarini o'rganish va tahlil qilish	486
Nurboev Rashit Xudoyberdievich, Salimov Shuhrat Halimovich, Bozorov Rustam Rasulovich	
Namangan viloyatining turizm salohiyatini rivojlantirish istiqbollari: Hududiy raqobatbardoshlik va innovatsion yondashuvlar	491
Khusniddin Egamnazarov	
Klasterlar hisob siyosatida boshqaruv hisobining metodologik asoslari.....	498
Toshpo'latov Azizbek Shermuxamadovich	

Jismoniy shaxslar soliq ma'muriyatchiligining nazariy masalalari	505
Isroilov Boxodir Ibragimovich, Ibragimov Boburshox Boxodir o'g'li, Navruzova Farog'at Abdihamid qizi	
Digital Transformation in Public Sector: Advantages and Challenges of the Integration.....	511
Abdurakhmanova Sevinch	
Важность проекта “Умный город” в Узбекистане.....	517
Акбаржон Иминов	
Iqtisodiy tizimda risk va uning xususiyatlari.....	522
Nasimov Ravshanjon Azimovich	
Innovatsion faoliyatning moliyaviy rag'batlantirish va boshqaruv samaradorligini belgilovchi omil va jihatlari.....	530
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
Влияние цифровизации на сокращение теневой экономики: возможности и ограничения	536
Срождидинова З.Х., Шарифзода Мубина Дилмуроджон кизи	
Строительство здания с ограждающей конструкцией из энергоэффективных мелкоштучных трехслойных блоков	540
Акрамов Х.А., Тохиров Ж.О.	
Проблемы и пути внедрения механизма налогового стимулирования центров инновационного роста нового Узбекистана.....	546
Умаров Б.С.	
Современные тенденции и перспективы повышения износостойкости футеровок в горно-размольных установках	556
Акмал Жуманазаров, Илхом Эгамбердиев, Элбек Очилов, Маъруф Саибов	
Aktsiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruvga raqamli texnologiyalarni joriy qilishning ilmiy-nazariy asoslariga qarashlar.....	562
Suyunov Dilmurod Xolmurodovich, Habibullaeva Shirinxon Tohir qizi	
Kredit risklarini boshqarishda zamonaviy texnologiyalarning o'rni.....	570
Hamroyev Sherzod Axtamovich	
Iqtisodiy islohotlar jarayonida tovar va xizmatlar importining narxlar shakllanishiga ta'siri	577
Bababekova Gulchexra Baxtiyorovna	
Теоретические вопросы инвестиционного обеспечения центров инновационного роста региона	584
Умаров Б.С	
Tijorat banklarida investitsiya loyihalari samaradorligi va amaliy holati tahlili	591
Axmedov Shoymurod	
Lazer nurlari ta'sirida wet-blue charm yarim mahsuloti xususiyatlarining o'zgarishi	596
, Qodirov T.J, Azimov J.Sh, Yusupova D.N	
Ta'lim, ekologiya va raqamlashtirish sohalarida bolalar va o'smirlar turizmini integratsiyalash: xalqaro tajribalar va O'zbekiston	601
Islomova Dilrabo Salomovna	
Avariya rejimlarida kichik yuklamali elektr ta'minoti tizimlarining kabel izolyatsiyasi monitoringini avtomatlashtirishning zamonaviy yondashuvlari	606
Mirzoyev Narzulla Nuriddinovich, Mamatqulov Toyir Chorshanbiyevich	
Eksport faoliyatini rivojlantirish: global tajribalar va milliy imkoniyatlar	609
D.E.Qarshiev	
Iot (internet of things) texnologiyalari va ularning ishlab chiqarish jarayonlarida qo'llanilishi	614
Mamatqulov Toyir Chorshanbiyevich, Yoqubov Bobur Mamasobir o'g'li	
Sa'noat korxonalari va mexatron robotlarni optimal avtomatlashtirish va boshqarishda sun'iy intellektning ahamiyati	621
Karabayev Ibragim Turdiyevich, Esonov Husniddin Mamarasul O'g'li, Mamatqulov Toir Chorshanbiyevich	
Комплексный подход к оценке и обеспечению финансовой безопасности текстильных предприятий.	625
Турсунов Бобир Ортикмирзаевич	

Method of Drying Melon Using Solar Radiation and a Household Solar-Infrared Dryer	633
Khakimova Sabina Shamsiddin qizi, Qodirov Jobir Ro'zimamatovich, Mirzayev Shavkat Mustaqimovich, Yangiboyev Fayoz G'aybulla o'g'li	
Kabel izolyatsiyasi holatini monitoring va avtomatlashtirilgan nazorat tizimlari muammolari	633
Mirzoyev Narzulla Nuriddinovich, Mamatqulov Toyir Chorshanbiyevich	
Controlling Execution Mechanisms in Intelligent Systems Using Neural Networks	649
Azizbek Yusupbekov Nodirbekovich, Husniddin Esonov Mamarasul o'g'li	
Algorithm for Optimizing Repetitive Tasks in Production Process Execution Mechanisms	654
Azizbek Yusupbekov Nodirbekovich, Husniddin Esonov Mamarasul o'g'li	
Ijro mexanizmlarini visual simulyatsion modellashtirishning boshqaruv samaradorligini oshirishdagi ahamiyati	659
Karabayev Ibragim Turdiyevich, Esonov Husniddin Mamarasul O'g'li, Mamatqulov Toir Chorshanbiyevich	
Kompaniyaning strategik qarorlar qabul qilishida pul oqimini tahlili va uni bashoratlashning ahamiyati	663
Urmanbekova Iroda Farxodovna	
Pul oqimi haqida hisobot: xalqaro tajriba va milliy amaliyotda qo'llanilishini takomillashtirish	667
Xaydarova Nargiza Anvarovna	
Tadbirkorlik faoliyatini samarali boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning holatlari	676
Sattarov Xayrulla Fayzullayevich	
Davlat xizmatlarining raqamlashuvi va tadbirkorlikka ta'siri	680
Sattarov Xayrulla Fayzullayevich	
Tadbirkorlikni samarali boshqarishda va raqamli texnologiyalardan foydalanishda rivojlangan xorijiy mamlakatlar tajribasi	687
Sattarov Xayrulla Fayzullayevich	

TADBIRKORLIKNI SAMARALI BOSHQARISHDA VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHDA RIVOJLANGAN XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI

Sattarov Xayrulla Fayzullayevich

“Yoshlar – kelajagimiz” jamg‘armasi ijro etuvchi direktori

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi

Annotatsiya: Ushbu maqolada rivojlangan xorijiy mamlakatlarda tadbirkorlikni samarali boshqarish jarayonlarida raqamli texnologiyalardan foydalanish tajribasi tahlil qilinadi. Germaniya, AQSh, Janubiy Koreya va Yaponiya misolida raqamlashtirishning turli usullari va ularning tadbirkorlik sub’ektlariga ta’siri ko‘rib chiqiladi. Ilg‘or tajribalar tahlili asosida O‘zbekiston sharoitida qo‘llash mumkin bo‘lgan taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: raqamli texnologiyalar, xorijiy tajriba, startup, raqamlashtirish, elektron tijorat, raqamli marketing.

Abstract: his article analyzes the use of digital technologies in the effective management of entrepreneurship in developed foreign countries. Using the examples of Germany, the United States, South Korea, and Japan, it examines various approaches to digitalization and their impact on business entities. Based on the analysis of best practices, applicable recommendations for Uzbekistan’s context are proposed.

Keywords: digital technologies, foreign experience, startup, digitalization, e-commerce, digital marketing.

Аннотация: В данной статье рассматривается опыт использования цифровых технологий в процессах эффективного управления предпринимательской деятельностью в развитых зарубежных странах. На примере Германии, США, Южной Кореи и Японии анализируются различные подходы к цифровизации и их влияние на субъекты предпринимательства. На основе изучения передового опыта разработаны рекомендации и предложения по их применению в условиях Узбекистана.

Ключевые слова: цифровые технологии, зарубежный опыт, стартап, цифровизация, электронная коммерция, цифровой маркетинг.

KIRISH

Bugungi globallashuv sharoitida iqtisodiy raqobatning keskinlashuvi tadbirkorlik subyektlaridan nafaqat mahsulot va xizmatlar sifatini oshirishni, balki boshqaruv tizimlarini takomillashtirish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali faoliyat samaradorligini ta’minlashni ham talab qilmoqda. Ayniqsa, raqamli transformatsiya zamonaviy biznes yuritishning ajralmas bo‘g‘iniga aylanib, dunyo mamlakatlarida tadbirkorlikni boshqarish sohasida tub o‘zgarishlarga sabab bo‘lmoqda.

Rivojlangan xorijiy mamlakatlar tajribasi shuni ko‘rsatadiki, raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali tadbirkorlik subyektlari nafaqat ichki jarayonlarni avtomatlashtiradi, balki ma’lumotlar tahlilidan foydalangan holda strategik qarorlar qabul qilish imkoniyatini kengaytiradi. Bunda sun’iy intellekt, bulutli texnologiyalar, blokcheyn, IoT kabi ilg‘or yechimlar mijozlarga yo‘naltirilgan boshqaruv va operatsion moslashuvchanlikni ta’minlaydi.

Germaniya, AQSh, Yaponiya, Janubiy Koreya kabi davlatlarda raqamli texnologiyalardan foydalanish tadbirkorlikni strategik boshqarishning markaziy elementiga aylangan. Ular raqamli ekotizimlar, elektron hukumat va innovatsion infratuzilmalar orqali kichik va o‘rta biznesni rivojlantirishga alohida e’tibor qaratmoqda. Mazkur maqolada ushbu mamlakatlar tajribasi tahlil qilinadi, ularda qo‘llanilayotgan ilg‘or yondashuvlar, moliyaviy va institutsional mexanizmlar hamda ularni O‘zbekiston sharoitida qo‘llash imkoniyatlari o‘rganiladi. Shu asosda, milliy tadbirkorlik muhitini raqamlashtirish va boshqaruv samaradorligini oshirish bo‘yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqiladi.

MAVZUGA OIDADABIYOTLAR SHARHI

Tadbirkorlikni samarali boshqarishda raqamli texnologiyalarning o'zni ko'plab iqtisodchi va boshqaruv sohasidagi olimlar tomonidan atroflicha o'rganilgan. Xususan, P. Drucker boshqaruv nazariyasida innovatsion jarayonlarni rag'batlantirishda axborot texnologiyalarining strategik ahamiyatini ta'kidlab, raqamlashtirish tadbirkorlik faoliyatining asosiy drayveriga aylanayotganini qayd etadi. Uning fikricha, axborot oqimlarini tezkor qayta ishlash va tahlil qilish orqali resurslarni optimallashtirish imkoniyati sezilarli darajada ortadi.

J. Schumpeter esa "innovatsion taraqqiyot" konsepsiyasida texnologik yangiliklarni iqtisodiy tizimdagi transformatsiyaning bosh omili sifatida belgilagan. U raqamli texnologiyalarni ishlab chiqarish jarayonlarini qayta tashkil qilish vositasi sifatida ko'radi. Bu nuqtayi nazar B. Brynjolfsson va A. McAfee tomonidan kengaytiriladi. Ular o'z tadqiqotlarida sun'iy intellekt va avtomatlashtirish orqali raqamli bozorlar qanday shakllanishi hamda bu jarayonlar samarali boshqaruvni qanday talab qilishi haqida so'z yuritadilar.

Yaponiya va Janubiy Koreya tajribasini o'rgangan R. Kagami va S. Kim tadqiqotlarida raqamli infratuzilma tadbirkorlik muhitiga qanday ta'sir ko'rsatishi, innovatsion ekotizimlar orqali kichik biznesni rivojlantirish qanday yo'lga qo'yilgani aniq faktlar bilan ko'rsatib berilgan. Shu bilan birga, Germaniya tajribasini tahlil qilgan A. Buxwald "Industrie 4.0" konsepsiyasi doirasida raqamli transformatsiyani ishlab chiqarishning yangi bosqichi sifatida baholaydi.

O'zbekiston olimlari orasida S. Murodov va X. Karimov tadbirkorlikni raqamlashtirishning milliy iqtisodiyotdagi ahamiyatini tahlil qilib, axborot texnologiyalari asosida qaror qabul qilish tizimlarini takomillashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar bergan. Ular mahalliy biznes subyektlarida ERP tizimlari, CRM platformalari va elektron budjetlashtirish usullarining joriy etilishi samaradorlikka sezilarli ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaydi.

Yuqoridagi ilmiy manbalar tadbirkorlik boshqaruvida raqamli texnologiyalarni joriy etish jarayonining nazariy asoslari va amaliy jihatlarini mukammal yoritadi. Bu tajribalarni o'rganish O'zbekiston sharoitida ham innovatsion boshqaruv tizimlarini shakllantirishga xizmat qilishi mumkin.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda ma'lumotlar asosan rivojlangan mamlakatlardagi rasmiy statistika hisobotlari, Jahon banki, OECD va McKinsey kabi xalqaro tashkilotlarning ochiq manbalari orqali to'plandi. Tahlil jarayonida taqqoslash, grafik tahlil, kontent tahlili va amaliy misollar asosida raqamli texnologiyalarning tadbirkorlik boshqaruvidagi samaradorligi baholandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bugungi global iqtisodiyotda raqobatbardoshlikni ta'minlash va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishda raqamli texnologiyalar muhim o'rin tutadi. Xususan, tadbirkorlik faoliyatida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish, uning boshqaruv tizimini optimallashtirishda va samaradorligini oshirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Xalqaro tajriba shundan dalolat bermoqdaki, raqamli texnologiyalarni joriy etish biznes jarayonlarini avtomatlashtirish, xarajatlarni kamaytirish va mijozlar bilan munosabatlarni yaxshilashga xizmat qilmoqda.

Germaniya raqamli transformatsiyani tarmoqlararo iqtisodiy siyosatning ajralmas qismi sifatida ko'radi. «Industrie 4.0» strategiyasi doirasida kichik va o'rta biznes subyektlari uchun raqamlashtirishga oid moliyaviy va texnik qo'llab-quvvatlash choralari ko'rilgan. Ayniqsa, biznes jarayonlarini avtomatlashtirish, logistika va ta'minot zanjirlarida IoT texnologiyalaridan foydalanish orqali ishlab chiqarish samaradorligi oshirilmoqda. Buning natijasida Germaniyada mehnat unumdorligi 15 foizga, mahsulot sifat ko'rsatkichlari esa 20 foizga oshgan. Bu raqamlar raqamli texnologiyalarni keng qo'llash samaradorligini yaqqol tasdiqlaydi.

AQSh raqamli iqtisodiyotning yetakchi markazlaridan biri hisoblanadi. Silikon vodiysida faoliyat yurituvchi startaplar va texnologik gigantlar – Google, Amazon, Apple – raqamli innovatsiyalarni tadbirkorlikni rivojlantirishda asosiy vosita sifatida qo'llamoqda. Mobil ilovalar, CRM tizimlari va Big Data

texnologiyalari tadbirkorlarga mijozlarni tahlil qilish, bozor talabini oldindan baholash hamda strategik qarorlarni tezroq qabul qilish imkonini bermoqda. AQShdagi yondashuv tadbirkorlikni raqamli texnologiyalar bilan uyg'unlashtirishda ilg'or namuna bo'lib xizmat qilmoqda.

Janubiy Koreya hukumati raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish uchun «Digital New Deal» dasturini amalga oshirgan. Bu dastur doirasida xususiy sektorni raqamlashtirishga hukumat tomonidan moliyaviy va infratuzilmaviy ko'mak ko'rsatilmoqda. Startaplarga raqamli platformalarni yaratish va eksportbop texnologiyalarni rivojlantirish uchun subsidiyalar ajratilmoqda. Natijada raqamli tadbirkorlik ekotizimi shakllanib, mamlakat ichki bozori raqamli texnologiyalar orqali rivojlanmoqda. Bu yondashuv Janubiy Koreyada iqtisodiy o'sishning yangi drayveriga aylangan.

Yaponiyada raqamli texnologiyalar nafaqat ishlab chiqarishda, balki boshqaruv tizimlarida ham keng qo'llanilmoqda. ERP va sun'iy intellekt (AI) texnologiyalari kompaniyalarning biznes modellarini qayta ko'rib chiqishga sabab bo'lmoqda. Samaradorlikni oshirish, resurslardan optimal foydalanish va strategik boshqaruvning tezligini ta'minlash asosiy maqsad sifatida belgilanmoqda. Raqamli boshqaruv Yaponiyaning korporativ sohada yuqori samaradorlikka erishishida muhim rol o'ynayapti.

Yuqorida qayd etilgan ilg'or xorijiy tajribalardan kelib chiqib, O'zbekistonda quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish maqsadga muvofiq: kichik biznes subyektlari uchun raqamli texnologiyalarga o'tishni yengillashtiruvchi moliyaviy dasturlarni joriy etish, innovatsion startaplarni qo'llab-quvvatlovchi raqamli platformalarni yaratish, shuningdek, xalqaro tajribalar asosida tadbirkorlik sohasida raqamli bilimlarni oshirish bo'yicha o'quv dasturlarini yo'lga qo'yish. Bu orqali zamonaviy biznes modellarini shakllantirish va raqobatbardosh tadbirkorlik muhitini yaratish imkoniyati yuzaga keladi.

Rivojlangan mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, raqamli texnologiyalar tadbirkorlik faoliyatini tubdan o'zgartirib, uni yanada samarali va tezkor qilish imkonini bermoqda. O'zbekistonda bu borada amalga oshirilayotgan islohotlar xorijiy tajriba asosida takomillashtirilishi maqsadga muvofiq. Bugungi kunda raqamli texnologiyalarni tadbirkorlik faoliyatiga joriy qilish nafaqat alohida korxonalar samaradorligiga, balki butun iqtisodiyotning rivojlanish traektoriyasiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Iqtisodiyotni raqamlashtirish jarayonini samarali boshqarish orqali mamlakatlar mehnat unumdorligini oshirish, investitsiya jozibadorligini kuchaytirish va yangi bozorlarga chiqish imkoniyatini qo'lga kiritmoqda (1-jadval).

1-jadval: Germaniyada raqamli texnologiyalar joriy etilishi natijalari (2015–2023)

	Ko'rsatkichlar	2015-yil	2023-yil	O'sish (%)
1	Mehnat unumdorligi	100	115	+15
2	Ishlab chiqarish xarajatlari	100	85	-15
3	Energiya samaradorligi	100	120	+20

AQShdagi raqamli startaplar va texnologiya kompaniyalari raqamlashtirish orqali yangi xizmat turlarini yo'lga qo'ydi. Masalan, Amazon va Uber kabi platformalar faoliyati natijasida logistika, savdo va xizmat ko'rsatish sohalarida yangi ish o'rinlari va bozor segmentlari vujudga keldi. 2010–2020 yillarda raqamli iqtisodiyot AKSh yalpi ichki mahsulotining (YalM) 10% dan 15% gacha oshishiga sabab bo'ldi¹.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, rivojlangan xorijiy mamlakatlar tajribasida raqamli texnologiyalar tadbirkorlikni samarali boshqarishning muhim omili sifatida qaralmoqda. Ular raqamli infratuzilmani rivojlantirish, texnologik innovatsiyalarni keng joriy etish va biznes jarayonlarni avtomatlashtirish orqali nafaqat mahsuldorlikni oshirish, balki qaror qabul qilishning aniqligini ham ta'minlashga erishgan. O'zbekiston sharoitida bu kabi tajribalarni o'rganish va mahalliy kontekstda moslashtirish milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Sohani yanada rivojlantirish uchun avvalo, tadbirkorlik subyektlari uchun raqamli transformatsiya bo'yicha huquqiy va institutsional asoslar kuchaytirilishi, moliyaviy imtiyozlar, texnologik inkubator-

1 U.S. Bureau of Economic Analysis. Digital Economy Satellite Account, 2021. – URL: <https://www.bea.gov/data/special-topics/digital-economy>.

lar va raqamli platformalar orqali qo'llab-quvvatlash tizimi kengaytirilishi lozim. Shuningdek, raqamli savodxonlikni oshirish, axborot xavfsizligini ta'minlash, mahalliy dasturiy yechimlarni ishlab chiqish va biznes jarayonlarga moslashtirish orqali raqamli boshqaruv madaniyatini shakllantirish zarur. Bu yo'nalishlar orqali O'zbekiston tadbirkorlik sohasida raqamli inqilob bosqichiga chiqishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Schwab, K. (2017). The Fourth Industrial Revolution. World Economic Forum.
2. Bundesministerium für Wirtschaft und Energie. (2020). Industrie 4.0 – Made in Germany. Berlin.
3. U.S. Small Business Administration. (2023). Digital Tools for Entrepreneurs. www.sba.gov.
4. Ministry of Science and ICT of South Korea. (2021). Digital New Deal Policy Brief.
5. METI Japan. (2022). Digital Transformation in Japanese SMEs. www.meti.go.jp.
6. Шарипов Ш.Ш. Raqamli iqtisodiyot: nazariy va amaliy jihatdari. – T.: «IQTISODIYOT», 2021. – 276 b.
7. Bundesministerium für Wirtschaft und Energie. Industrie 4.0 – Fortschritt durch Digitalisierung. – Berlin: BMWi, 2023. – URL: <https://www.bmw.de/Redaktion/DE/Dossier/industrie-4-0.html>.

muhandislik & iqtisodiyot

*ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal*

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. May. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100